

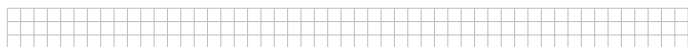


RAFA

Rafael Nadal a John Carlin

R A F A

R A F A



R A F A E L N A D A L

a John Carlin



RAFAEL NADAL
a John Carlin

Copyright © 2011 Rafael Nadal a John Carlin

Foto 1. príloha: S láskavým dovoľením Rafaela Nadala

Foto 2. príloha: © Miguel Angel Zubizarain

Grafická úprava Chris Welch

Preklad Andrea Zererová a Anna Zererová

Odborná spolupráca a doslov Anton Zerer

Redakčná úprava Anna Smiková

Sadzba a zalomenie LAYOUT, s. r. o., Bratislava

Slovenské vydanie vydalo vydavateľstvo

© TIMY PARTNERS spol. s r. o., Pražská 5, 811 04 Bratislava

Prvé vydanie 2011

ISBN 978-80-89311-22-4

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováná, uchovávaná v informačnom systéme alebo rozširovaná elektronicky, mechanicky, fotokópiami či iným spôsobom bez predchádzajúceho súhlasu majiteľa práv.

OBSAH

Podakovanie vii

1. KAPITOLA	TICHO NA HLAVNOM DVORCI ZVANOM CENTRE COURT	1
	„Clark Kent a Superman“	20
2. KAPITOLA	RAFOV MOZOG	28
	Strýko Toni	52
3. KAPITOLA	FUTBALOVÁ HVIEZDA, KTORÁ SA NIKDY NEZRODILA	61
	Klan	81
4. KAPITOLA	KOLIBRÍK	84
	Rozorvanosť	112
5. KAPITOLA	STRACH Z VÍŤAZSTVA	124
	Malorčania	150
6. KAPITOLA	INVÁZIA NAJČISTEJŠEJ RADOSTI	155
	Najdlhší deň	179

O B S A H

7. KAPITOLA	SILA VÔLE	184
	Vražda v Orient exprese	209
8. KAPITOLA	STRATENÝ RAJ	214
	Rafa a ženy	239
9. KAPITOLA	NA VRCHOLE SVETA	246
	Manacor	266
DOSLOV	Tenisový mág z ostrova Malorka	269
	Vrcholy kariéry	276
	Vizitka Rafael Nadal Parera	277

POĎAKOVANIE

Od Rafaela Nadala:

Chcel by som sa poďakovať predovšetkým Johnovi Carlinovi, vďaka ktorému sa stala pre mňa práca na tejto knihe potešením a zároveň poctou. Písanie knihy s novinárom a autorom takého kalibru, akým je John, bolo už samo osebe úžasným zážitkom. Počas našej spolupráce a ciest do Dohy či do Austrálie sme sa stali nielen kolegovia pri tvorbe tohto projektu, ale aj priatelia.

Samozrejme, táto kniha by sa nezrodila bez pomoci viacerých ľudí. Moja láska i vďačnosť patria mojim rodičom, mojej sestre, starým rodičom, strýkom, tete a Marii Francisce. Obrovská vďaka rovnako patrí aj môjmu tímu a blízkym priateľom: Carlosovi, Titínovi, Joanovi Forcadesovi, Benitovi, Tutsovi, Francisovi, Ángelovi Ruizovi Cotorrovi, Carlosovi Moyovi, Tomeúovi Salvovi a M. A. Munarovi.

A osobitne sa chcem poďakovať svojmu strýkovi, trénerovi a priateľovi Tonimu Nadalovi.

Od Johna Carlina:

Po prvé sa chcem poďakovať mužovi menom Luis Viñuales, úžasnému koordinátorovi, ktorého dieťaťom je vlastne táto kniha, ako aj Larrymu Kirshbaumovi, ktorý to všetko spískal. Vďaka rovnako patrí Jill Schwartzmanovej, mojej vydavateľke v spoločnosti Hyperion, ktorá preukázala obdivuhodnú trpezlivosť a vôľu.

Mimoriadne poďakovanie patrí aj mojej agentke Anne Edelsteinovej, ktorá je viac než len agentkou, a jej asistentke Kriste Ingebretsonovej, oveľa dôležitejšej, než naznačuje jej pracovná funkcia. Veľká vďaka patrí aj žene menom Arantxa Martinezová, ktorej obrovská drina a rady, ako aj skvelá nálada boli ozajstnou podporou.

OSOBY A OBSADENIE

RODINA

Rafael Nadal: tenista

Sebastián Nadal: otec

Ana María Parera: matka

Maribel Nadal: sestra

Toni Nadal: strýko a kouč

Rafael Nadal: strýko

Miguel Ángel Nadal: strýko a bývalý profesionálny futbalista

Marilén Nadal: teta a krstná matka

Don Rafael Nadal: starý otec z otcovej strany

Pedro Parera: starý otec z matkinej strany

Juan Parera: strýko a krstný otec

TÍM

Carlos Costa: osobný agent

Rafael Maymó („Titín“): fyzioterapeut

Benito Pérez Barbadillo: šéf komunikácie

Joan Forcades: kondičný tréner

Francis Roig: druhý kouč

Jordi Robert („Tuts“): zástupca firmy Nike a blízky osobný priateľ

Ángel Ruiz Cotorro: lekár

Jofre Porta: kouč, ktorý sa mu venoval v mladosti

PRIATELIA

María Francisca Perelló: priateľka

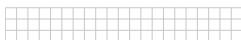
Carlos Moyá: bývala svetová tenisová jednotka

Tomeu Salva: priateľ, ktorý s ním hrával v mladosti

Miguel Ángel Munar: najstarší priateľ

R A F A

1. KAPITOLA



TICHO NA HLAVNOM DVORCI ZVANOM CENTRE COURT

Ticho, to je to, čo na vás bezprostredne zaútočí, keď hráte na wimbledonskom ústrednom dvorci. V absolútnom tichu si na jemnej trávičke pobúchate loptičku, ktorá poskakuje od zeme hore-dolu, nadhodíte si ju na podanie, odpálite a počujete ozvenu svojho vlastného podania. A vzápätí každého ďalšieho úderu. *Bum bum, bum bum*. Pokosená tráva, bohatá história, historický dvorec, hráči nahodení do bieleho, slušne vychované publikum, úctyhodná tradícia – žiadna bilbordová reklama na obzore – všetko decentne zorganizované, aby vás to držalo na dištanc od vonkajšieho sveta a povznášalo. Milujem tento pocit. V kostolnom tichu Centre Courtu, čo vyhovuje mojej hre, sa priam vyžívam. Lebo to, s čím počas tenisového súboja najčastejšie bojujem, je práve vymazávanie rôznych pazvukov z hlavy. Z mysle odstraňujem všetko nepodstatné, len aby sa hlava vyčistila a bola pripravená bojovať a koncentrovať každú bunku v tele na úder, ktorý práve zahrám. Ak som sa dopustil chyby v predchádzajúcej výmene, musím na ňu ihneď zabudnúť; a ak sa, nedajbože, objaví čo i len náznak, že predčasne pomyslím na možnosť víťazstva, musím sa tejto úvahy okamžite zbaviť.

Ticho na hlavnom dvorci sa končí posledným úderom výmeny. V prípade, že to bola dobrá hra – lebo wimbledonské publikum sa vyzná, pozná rozdiel, čo je dobré a čo zlé –, diváci vás odmenia nadšenou reakciou, aplauzom, povzbudzovaním a skandujú vaše meno. Registrujem to, ale iba ako hlas z veľkej diaľavy. Vôbec nevnímam fakt, že sa nachádzam v kotle, kde je pätnásťtisíc divákov, sledujúcich každý môj pohyb či súperove kroky. Bývam až taký sústredený, že nevnímam vôbec nič. A keď si spätne premietnem wimbledonské finále z roku 2008 proti Rogerovi Federerovi, najdôležitejší zápas mojej kariéry, žasnem, aké miliónové davy ľudí ma sledovali po celom svete.

Vždy som sníval, že si raz vo Wimbledone zahrám. Strýko Toni, ktorý je mojím trénerom od detstva, mi od prvých krokov vtľkal do hlavy, že práve toto je najväčší turnaj. Neskôr, keď som mal štrnásť, predstavoval som si spolu s ostatnými kamarátmi, že sa tam jedného dňa objavím a vyhrám. Doposiaľ som však v Londýne každý rozhodujúci zápas prehral. A hneď dvakrát s Federerom – minulý rok vo finále i rok predtým. Prehra z roku 2006 až tak nebolela. Vtedy som odchádzal z dvorca šťastný a vďačný, že som to, ako dvadsaťročný, dotiahol až tak ďaleko. Federer ma zdolal pomerne hladko. Škoda len, že som na dvorci neprejavil trochu väčšie odhodlanie. Avšak prehra z roku 2007 v zápase, ktorý sa natiahol až na päť setov, ma úplne zničila. Vedel som, že som mohol hrať lepšie a že nezlyhali moje technické schopnosti, aj kvalita mojej hry bola na patričnej úrovni – zápas som stratil len a len vo svojej hlave. Po prehre som si aj poplakal. Reval som v šatni asi pol hodiny bez prestávky. Padali slzy sklamania a sebaobviňovania. Prehra vždy bolí; ale bolí oveľa viac, keď premárnite veľkú šancu, ktorá sa vám znenazdajky naskytne. Vtedy ma nezdolal Federer, ale sám som sa porazil. Sklamal som sám seba, čo som nikdy neznášal. Bol som psychicky vyčerpaný,

lebo na dvorci som sa nechal rozhodiť. Odklonil som sa od svojej hernej stratégie. Hlúpo a úplne zbytočne. Očividné zlyhanie. Presne také, aké by sa počas veľkého zápasu nemalo prihodiť.

Strýko Toni, najprísnejší tenisový tréner, aký existuje, býva obyčajne ten posledný, u koho nájdem útechu, lebo ma kritizuje, aj keď vyhrávam, ale vtedy sa nado mnou zľutoval. Bol to iba dôkaz, aká troska sa zo mňa stala. Upustil od životného zvyku, nenaložil mi, koľko by sa do mňa vmestilo, iba ma chlácholil, že nie je nijaký dôvod na plač, že prídu ešte ďalšie Wimbledonu a na nich ďalšie finálové boje. Oponoval som mu, že tomu nerozumie, a zaryto som tvrdil, že toto bol pravdepodobne môj posledný zápas na tejto posvätnnej tráve, moja posledná možnosť dosiahnuť víťazstvo vo Wimbledonu. Uvedomoval som si, aký je vskutku krátky profesionálny život športovca, a preto som sa nevedel vyrovnáť s myšlienkou, že som premárnil životnú šancu, ktorá sa možno už nikdy nevráti. Viem, ako by ma to mohlo raz mrziť, keď sa moja kariéra uzavrie, a preto chcem hneď a teraz vyťažiť z každého turnaja maximum. Každý jeden okamih sa ráta – na to som vždy tak veľmi tvrdo trénoval –, preto niektoré výnimočné situácie znamenajú pre mňa viac než ostatné. V roku 2007 som, skrátka, zlyhal vo veľkom zápase. Premárnil som príležitosť, ktorá sa možno už nezopakuje. Stačili dva-tri bodíky, stačilo sa lepšie sústrediť, a výsledok mohol byť opačný. Víťazstvo v tenise sa totiž rodí z detailov, závisí od nepatrných drobností. Posledný, piaty set som s Federerom prehral 2:6, ale keby som za stavu 2:4 alebo 2:5, keď som prehrával, mal v hlave len trochu jasnejšie a veci lepšie usporiadané, celkom isto by som využil svoje štyri šance na prerazenie Švajčiarovho podania ešte v úvode rozhodujúceho setu (a nepremárnil ich, ako sa stalo), alebo keby som si vsugeroval myšlienku, že to nie je posledný, ale prvý set, mohol som ho aj vyhrať.

Neexistovalo nič, čím by ma Toni mohol učičíkať a zahnať môj zármutok. Aj keď sa napokon ukázalo, že mal pravdu. Ďalšia šanca nadišla čoskoro. Hneď o rok. Vedel som, že z lekcie, ako som prehrál pred dvanástimi mesiacmi, som sa poučil a že aj keď ma tentoraz čokoľvek iné sklame, hlava to celkom určite nebude. Tým najlepším znamením, že teraz je v absolútnom poriadku, bolo presvedčenie, že všetky moje nervové zakončenia verili vo víťazstvo.

Počas večere s rodinou, priateľmi, ako aj s ostatnými členmi môjho tímu v predvečer zápasu v dome, ktorý si pravidelne prenájam, keď hrám vo Wimbledone – stačí prejsť cez cestu a som v All England Clube –, prebiehala debata o hre bez limitov. Niežeby som vyslovene zakázal diskutovať na danú tému, ale všetci až veľmi dobre chápali, že bez ohľadu na to, o čom som rozprával, vlastne som už vo svojej mysli rozohrával nadchádzajúce finále a že odtiaľ až po začiatok zápasu by som mal byť v tejto hre ponorený len ja sám. Tak ako väčšinu večerí počas dvoch týždňov vo Wimbledone, aj tentoraz som varil ja. Rád varím a aj moja rodina si myslí, že je pre mňa prospešné, ak sa takto odreagujem a robím niečo, čo mi zaneprázdňuje myseľ, skrátka, pridem na iné myšlienky. V tú noc som griloval rybu a podával ju s troškou cestovín a krevetami. Po večeri som si ešte zahral šípky so strýkami Tonim a Rafaelom, akoby to bol len jeden z obyčajných večerov v našom dome v Manacore, v meste na španielskom ostrove Malorka, kde som prežil celý svoj život. Vyhral som. Rafael ma neskôr podpichoval, že ma nechal vyhrať, aby som bol na finále v lepšom psychickom stave, ale ja mu neverím. Pre mňa je vždy dôležité, aby som vyhral. Vo všetkom. Keď prehrám, strácam zmysel pre humor.

Do postele som si išiel o trištvrte na jednu. Nedokázal som však zaspáť. V hlave mi nástoľčivo vírili myšlienky na nadchádzajúci súboj. Úchytom som v televízii sledoval nejaké filmy a zaspal až

o štvrtrej nadržanom. Zobudil som sa o deviatej. Určite by bolo užitočné dopriať si ešte zopár hodín spánku, ale cítil som sa napodiv čerstvý a môj fyzioterapeut Rafael Maymó, ktorý ma vždy sprevádza a urobí, čo mi na očiach vidí, poznamenal, že v dĺžke spánku nevidí nijaký rozdiel a že vzrušenie a adrenalín ma budú sprevádzať celý zápas bez ohľadu na to, ako dlho bude trvať.

Na raňajky som si dal, ako obvyčajne, trochu cereálií, pomarančový džús, čokoládový mliečny nápoj – nikdy kávu – a obľúbenú pochúťku z domova: chlieb posypaný soľou a poliaty olivovým olejom. Bol som hore a cítil som sa dobre. Tenis vo veľkej miere závisí od toho, v akej pohode ste v daný deň. Keď sa ráno zobudíte, v akékoľvek obyčajné ráno, niekedy sa cítite živý, zdravý a silný; kým v iné dni zasa neprijemne malátny, ubitý. V ten kľúčový deň som však bol živý, čulý a plný energie ako nikdy predtým.

A presne v tomto optimistickom duchu som prešiel o pol jednástej cez cestu do All England Clubu na svoj posledný tréning na wimbledonskom dvorci číslo 17, ktorý sa nachádza v susedstve samotného Centre Courtu. Ešte predtým než som sa začal rozvíčovať, ľahol som si ako vždy na lavičku a Rafael Maymó – ktorému som dal prezývku Titín – si kľakol a ponáľahoval mi kolená, pomasíroval nohy, ramená a napokon sa špeciálne venoval chodidlám (ľavá noha je najzraniteľnejšia časť môjho tela; trápi ma najčastejšie a najintenzívnejšie). Zmyslom celej tejto fázy je prebudiť svalstvo a minimalizovať možnosť zranenia. Pred veľkým zápasom sa zvyčajne rozvíčujem na dvorci asi hodinu, tentoraz som sa však vytratil už po dvadsiatich piatich minútach, lebo začalo mrholiť. Sprvu som pinkal len zľahka a ako vždy postupne som pridával na tempe, ku koncu tréningu som už nešetril pohybom a loptičku som odpaľoval rovnako razantne ako počas samotného zápasu. Psychika už pracovala intenzívnejšie ako obvyčajne, dalo by sa povedať, že nervy boli úplne vy-

bičované a koncentrácia dosahovala najvyšší stupeň. Toni ma sledoval, rovnako ako aj Titín. Môj osobný agent Carlos Costa, bývalý profesionálny tenista, sa so mnou rozcvičoval. Pripadal som si o niečo tichší ako normálne. Všetci sme boli mĺkvejší. Žiadne vtipkovanie. Žiadne úsmevy. Keď sme skončili, zbadal som na Toniho tvári, že nejaví prílišnú spokojnosť, cítil, že som neudieral loptičky tak čisto, ako si predstavoval. Premeriaval si ma vyčítavým pohľadom – takým, aký poznám celý život – a zdal sa ustarostený. Mal pravdu, nebol som v tréningu úplne vo svojej koži. Vedel som však niečo, čo on nemohol vedieť, že ide o najdôležitejší zápas v celej mojej tenisovej kariére a z psychickej stránky som sa cítil skvele, bol som nabitý, mal som pocit bezpečnosti, aj pokiaľ šlo o problémy s ľavým chodidlom, ktoré mi ošetrujú ešte predtým, než vojdem na dvorec, a v hlave sa mi usadila jedna jediná myšlienka, či skôr presvedčenie, že mám na to, aby som dnes vyhral. V zápase so súperom, s ktorým máte vyrovnanú bilanciu, máte šancu iba vtedy, ak zlepšíte svoju hru v najkľúčovejších okamihoch, keď je to najviac potrebné. Víťaz zvyčajne nehraje najlepšie v úvodných kolách turnaja, vytiahne sa až v semifinále a vo finále proti najsilnejším súperom. A najväčší tenisový šampión hrá najlepšie vo finále Grand Slamu. Mal som síce isté obavy, mal som čo robiť, aby som pri neprestajnom súboji myšlienok udržal nervy na uzde, ale zvládal som to a v hlave mi znelo len – dokážem to.

Čo sa týka fyzickej stránky, cítil som sa fit a v skvelej forme. Veľmi dobre som hral už mesiac predtým na French Open, kde som Federera zdolal vo finále, a potom som na wimbledonskej trávě zohral zopár skvelých zápasov. V posledných dvoch stretnutiach, v ktorých sme sa s Federerom stretli vo Wimbledone, vchádzal môj súper na dvorec ako favorit. Aj tento rok to bolo podobné: nebol som favorit. A predsa to bola odlišná situácia než predtým. Tentoraz som

si o Federerovi nemyslel, že on je jednoznačný víťaz. Videl som to tak päťdesiat na päťdesiat. Fifty-fifty.

Tušil som, že bilancia víťazných loptičiek a nevynútených chýb po zápase bude medzi nami približne 50 ku 50. Taký je tenis, najmä ak proti sebe nastúpia dvaja hráči, ktorí sa navzájom dokonale poznajú tak detailne ako Federer a ja. Nazdávali by ste sa, že po odpálení miliónov a miliónov loptičiek, ktoré som v živote vyslal zo svojej rakety, by som sa nemal myliť v základných tenisových úderoch, ani keď ma zobudia o polnoci, a mal by som ich vedieť vždy spoľahlivo vrátiť presným, technicky čistým úderom, čo by malo byť úplnou samozrejmosťou. Ale nie je to tak. Nielen preto, že každé ráno sa zobudíte s iným pocitom, ale skôr preto, že každý úder je jedinečný, iný. Ani jeden jediný sa neopakuje. Od momentu, keď je lopta v pohybe, mieri na vás pod nespočetným množstvom uhlov a rozličnou rýchlosťou. Raz s väčším topspinom alebo backspinom, raz s nižším či vyšším odskokom. Rozdiel môže byť zavše nepatrný, mikroskopický, ale tieto zmeny sa prenášajú po každom údere na vaše telo – plecia, lakte, zápästia, bedrá, členky a kolená – a pôsobia odlišne. Popritom existujú ešte aj ďalšie faktory – počasie, povrch, súper. Ani jedna zahraná loptička sa nepodobá na druhú a ani jeden úder nie je nikdy taký istý ako druhý. Takže vždy, keď zaujmete postavenie, aby ste odohrali loptičku, musíte najprv v sekunde odhadnúť jej dráhu a rýchlosť a následne sa bleskovo rozhodnúť, s akou tvrdosťou a kam loptičku vrátite. A musíte to urobiť znovu a znovu, často aj päťdesiatkrát za jednu hru počas setu, pätnásťkrát v každom z dvadsaťsekundových, po sebe idúcich intervalov, počas viac ako dvoch, troch, štyroch hodín, a to všetko v plnom behu a v napätej psychike. Práve vtedy, keď je vaša koordinácia správna a rytmus pravidelný, dostaví sa dobrý pocit, že viete lepšie kontrolovať svoj fyzický aj psychický stav pri každom údere loptičky, ktorá sa odráža

čisto od stredu rakety, mieri optimálnou rýchlosťou, a to všetko pod nesmiernym psychickým tlakom, zas a znovu. Isté je, o čom nepochybujem, že čím viac trénujete, o to lepší je váš odhad. Tenis je – viac než v iných športoch – športom hlavy. Iba hráč, ktorý má taký správny pocit väčšinu dní, ktorý sa najlepšie dokáže zbaviť svojich pochybností, ako aj výkyvov a nálad za daných okolností, ktoré zápas neočakávane prináša, vystúpi na vrchol a stane sa svetovou jednotkou. To bol cieľ, ktorý som mal na zreteli počas troch trpezlivých rokov, keď som bol číslom dva za Federerom. Bolo mi jasné, že sa mi sen môže splniť iba v prípade, ak vyhrám toto wimbledonské finále.

Veľkým otáznikom však bolo, kedy sa samotné finále začne. Pozeral som sa hore a videl som iba varovné mraky. Obloha zatiahnutá a na nej husté, tmavé, mračiace sa oblaky. Zápas sa mal začať o tri hodiny, ale existovala aj možnosť, že sa odloží alebo preruší. Nechal som však tieto myšlienky plávať, aby ma počasie nerozhodilo. Moja myseľ musela byť tentoraz čistá a sústredená bez ohľadu na udalosti, ktoré sa dejú vôkol. Žiadne rozptýlenie. Nemienil som utvoriť žiadny priestor na stratu koncentrácie tak, ako sa mi to stalo v roku 2007.

Z dvorca číslo 17 sme odišli asi o pol dvanástej a namierili sme si to priamo do šatne, do tej jedinej, ktorá je v All England Clube rezervovaná pre najvyššie nasadených. Nie je príliš priestorná, má rozmery asi tak štvrtiny tenisového dvorca, ale práve tradícia tejto miestnosti jej pridáva na vznešenosti. Drevený obklad, zelené a fialové farby Wimbledonu po stenách, koberec na podlahe a vedomie, že takí veľikáni ako Laver, Borg, McEnroe, Connors, Sampras sa tam kedysi takisto prezliekali a trávili čas pred veľkými súbojmi. Šatňa býva zväčša preplnená, ale teraz, keď sme zostali len poslední dvaja mohykáni v pavúku turnaja, ocitol som sa tam úplne sám. Federer

ešte nedorazil. Dal som si sprchu, prezliekol sa a vyšiel na poschodie zopár schodmi, aby som sa v hráčskej jedálni naobedoval. Aj tam vládlo nezvyčajne ticho, ktoré som si vychutnával. Prenikal som čoraz viac do svojho vnútra, izoloval sa od vonkajšieho sveta, dostával sa pomaly do rutiny – nemenných úkonov, ktoré podstupujem pred každým zápasom a ktoré sa končia až samotným začiatkom hry. Jedol som to, čo vždy pred zápasom. Cestoviny – bez omáčky či niečoho podobného, čo by mi mohlo spôsobiť búrku nepríjemností v žalúdku – s olivovým olejom a soľou a zaručenú klasiku: ľahký kus ryby. A na pitie vodu. Toni a Titín sedeli za stolom so mnou. Toni bol zamyslený, čo však nie je žiadna novinka, taký býva vždy. Titín bol pokojný. To je človek, v ktorého spoločnosti trávim najviac času a býva vždy oázou pokoja. Veľa sme toho nenarozprávali. Ak ma pamäť neklame, Toni hundral na počasie, ale ja som to ani slovom nekomentoval. Aj keď práve nehram, mám vo zvyku viac načúvať než rozprávať.

O jednej popoludní, hodinu pred plánovaným začiatkom zápasu, sme zišli dolu do šatne. Čudný zvyk: v tenise aj na najväčších turnajoch máte spoločnú šatňu so súperom. Keď som sa po obede vrátil, už tam Federer bol. Sedel ako vždy na drevenej lavičke. Keďže sme si na seba zvykli, ani jeden z nás neupadol v danej situácii do rozpakov. Aspoň ja som teda žiadne nepociťoval. O malú chvíľku budeme robiť všetko preto, aby sme jeden druhého rozdrvili v najdôležitejšom zápase roka, avšak rovnako, ako sme rivali, sme aj priatelia. Najväčší rivali v niektorých športoch sa zavše neznášajú až do krvi, aj keď práve proti sebe nehrajú. To nie je náš prípad. My sa máme radi. Len čo sa však začne zápas, alebo je tesne pred jeho začiatkom, odložíme priateľstvo bokom. Nie je v tom nič osobné. Správam sa tak ku každému, čo sa krúti okolo mňa, aj z rodiny. Len čo sa zápas odštartuje, zrazu to nie som ja. Snažím sa stať, a neskôr

sa aj stávam, akýmsi tenisovým strojom, aj keď je to jednoducho neuskutočniteľné. Nie som robot, perfekcionizmus v tenise nie je možný, pričom výzvou je dosiahnuť vrchol svojich schopností a možností. Počas zápasu ste v neustálom strese, lebo sa pasujete s tým, aby ste odbúrali každodenné starosti, aby ste potlačili svoje ľudské vzrušenie. Čím viac sa uzavriete, o to väčšie máte šance na víťazstvo. Pravda, pod podmienkou, že ste poctivo trénovali a viete to preniesť do hry a rozdiel v talente medzi vami a vaším súperom nie je priveľký. V mojom a Federerovom talente existoval rozdiel, ale nebol neprekonateľne veľký. Zúžil sa natoľko, že mi bolo jasné: aj keď súper na svojom obľúbenom povrchu predvádza iba to najlepšie z tenisu, môžem ho poraziť, keď zaženiem obavy a pochybnosti a budem živiť nádeje vo vnútri svojej mysle intenzívnejšie ako on. Jednoducho sa musíte obrniť vo svojom ochrannom pancieri a premeniť sa na krvilačného bojovníka. Je to istý druh sebahypnózy, zápas hraný smrteľne vážne s úmyslom zakryť vlastné nedostatky pred sebou samým aj pred súperom.

Vtipkovať alebo pokecať si s Federerom v šatni o futbale, ako to zväčša robievame pred exhibičným zápasom, by bolo pretvárkou, ktorú by hneď každý z nás prekukol a interpretoval ako náznak neistoty a obavy. Namiesto toho sme sa k sebe správali normálne, úprimne. Podali sme si ruky, kývli hlavou, vymenili si tie najchabejšie úsmevy a podišli k svojim skrinkám, vzdialeným od seba vari desať krokov. Potom sme sa obaja tvárili, akoby tam ten druhý ani nebol. Niežeby som to naozaj potreboval predstierať. Bol som síce v šatni, ale vlastne som tam nebol. Stiahol som sa hlboko do seba, všetky pohyby som robil automaticky ako naprogramovaný.

Asi 45 minút pred plánovaným začiatkom zápasu som si pustil studenú sprchu a schladil sa ľadovou vodou. Tak, ako to robím pred každým súbojom. V príprave na zápas je to krok tesne pred stavom,

z ktorého už niet návratu. Prvý krok poslednej fázy, ktorú nazývam predzápasový rituál. Pod studenou sprchou sa poriadne preberiem, cítim, ako mi sila a odolnosť narastajú. Keď vyjdem z kúpeľne, stávam sa úplne iným človekom. Som aktivovaný. Som „v tom“, ako opisujú športoví psychológovia stav úplnej koncentrácie, počas ktorej sa telo pohybuje výlučne podľa inštinktov ako ryba vo vode. Na svete pre mňa neexistuje nič iné – iba nastávajúci súboj.

Sprchu som si dal aj preto, že ďalšia činnosť, ktorá ma čakala, nepatrí k tým, ktoré by som za normálnych okolností prijal s pokorou. Zišiel som dolu schodmi do malej lekárskej miestnosti, aby mi môj lekár pichol do chodidla ľavej nohy injekciu proti bolesti. Mal som tam pľuzgier spojený so svrbením v okolí jednej z malých metatarzálnych kostičiek na priehlavku, ktorý má trápil už od tretieho kola turnaja. Táto časť nohy musela byť spacificovaná, inak by som jednoducho nemohol nastúpiť – bolesť by bola priveľká. Pri vpichu som nepohol ani brvou.

Potom zasa cesta späť do šatne a návrat k zvyšku svojich rituálov. Nasadil som si slúchadlá a započúval sa do hudby. S ňou sa ľahšie sústredím, izoluje ma totiž od okolitého sveta. Potom mi Titín obviazal ľavú nohu. Kým sa jej venoval, ovinul som si páskou rúčky všetkých šiestich rúk, ktoré som si pripravil na dvorec. Vždy to tak robím. Od výrobcu prídu s čiernou koženou páskou a ja cez ňu omotám bielu pásku, krútiac ju dookola diagonálne až ku koncu rúčky. Nepotrebujem pri tom nijako premýšľať, proste to automaticky robím, akoby som bol v tranze.

Potom si ľahnem na masážny stôl a Titín obviaže páskami moje nohy v mieste hneď pod kolenami. Aj tam ma trápia bolesti a obväz pomáha im predchádzať, prípadne, keď sa začnú, zjemní ich.

Šport je všeobecne prospešný ľuďom, ktorí ho robia na rekreačnej úrovni. Na profesionálnej úrovni však ohrozuje zdravie. Ženie vaše

telo na hranicu maximálnych možností, pričom ľudský organizmus nie je dostatočne vybavený, aby sa s tým opakovane vyrovnal a popasoval. To je príčina, prečo býva takmer každý profesionálny športovec pribrzdený zranením, v najhoršom prípade to zranenie znamená koniec jeho kariéry. Počas mojej športovej dráhy sa vyskytli okamihy, keď som sa vážne obával, či ešte budem ďalej schopný hrať na najvyššej úrovni. Často musím prekonávať bolesť, ale upokojuje ma skutočnosť, že väčšina elitných športovcov zápasí s rovnakými problémami. Všetci, hádam až na Federera, majú podobné ťažkosti. I ja som musel svoje telo nútiť, aby sa prispôbilo opakovanému tlaku na svaly, do ktorého vás tenis tlačí, a vyrovnalo sa s ním. Federer sa hádam narodil pre túto hru. Jeho fyzické schopnosti – jeho DNA – sú, zdá sa, perfektne adaptované na tenis, čo mu dáva všetky predpoklady, aby bol imúnny voči zraneniam, ktoré my ostatní musíme znášať. Vrávi sa, že Roger jednoducho netrénuje toľko a tak tvrdo ako ja. Neviem, koľko je na tom pravdy, ale pripúšťam: mohlo by to tak byť. Takých požehnaných šťastlivcov od prírody nájdete aj v iných športoch. My ostatní sa musíme naučiť žiť s bolesťou, robiť si dlhšie prestávky medzi jednotlivými hrami, inak chodidlo, plece alebo noha vyšlú mozgu plačúci signál, žiadajúci o pomoc, aby sa utrpenie skončilo. To je aj dôvod, prečo potrebujem mať pred zápasom toľko bandáží, preto je to taká dôležitá súčasť mojej prípravy.

Keď mi Titín obviazal kolená, postavil som sa, obliekol si športový výstroj a podišiel k umývadlu, kde som si vodou namočil vlasy. Potom som si nasadil čelenku. Je to ďalší rituál, ktorý nevyžaduje žiadne premýšľanie navyše, ale robím to pomaly, pozorne a dôkladne dbám, aby som si ju zaviazal na zátylku pevne. Čelenka má pre mňa praktické využitie: aby sa mi vlasy nedostali do očí. Je to však v mojej príprave ďalší, rozhodujúci moment, z ktorého sa už

nedá vrátiť späť, presne ako studená sprcha, keď sú moje zmysly plne sústredené na to, že čoskoro sa vrhnem do boja.

Nastal čas vybehnúť na dvorec. Nával adrenalínu, ktorý sa na mňa chystal celý deň, zaplavil môj nervový systém. Zrazu sa mi ťažko dýchalo, potreboval som vypustiť paru. Musel som však ešte chvíľku obsedieť, kým mi Titín obviazal prsty ľavej ruky, ktorou hrám. Jeho pohyby boli rovnako mechanické a tiché ako tie moje, keď som si ovíňal rukičky rakiet. Nie je to pre krásu. Bez obväzov by sa mi koža na prstoch počas zápasu natiahla a popraskala.

Vstal som a začal sa dôkladne rozvíčovať – aby som aktivoval svoju výbušnosť, ako tomu hovorí Titín. Toni bol nablízku, pozoroval ma bez toho, aby mi niečo hovoril. Nevedel som, či ma sleduje aj Federer. Viem iba jedno: on nebýva pred zápasom v šatni taký za-neprázdnenny ako ja. Spravil som zopár podrepov, vybehol zopár šprintov z jedného rohu malého priestoru do druhého – asi nie viac ako šesť metrov. Prudko som sa zastavil, povykrúcal krk, plecيا, zápästia, kľakol si a vyskočil na kolená. Potom zase niekoľko podrepov, minishprintov, ako to robím doma vo svojej posilňovni. Ešte stále so slúchadlami na ušiach a s hudbou pumpujúcou melódiu do mojej hlavy. Vybral som sa na toaletu. (Zistil som, že tesne pred začiatkom zápasu ju navštevujem pričasto – hádam z nervozity –, niekedy aj päť- alebo šesťkrát v priebehu poslednej hodiny.) Potom som sa vrátil a poriadne rozhýbal ruky, prudko som ich zdvihol a krútil okolo pliec.

Toni mi naznačil, aby som si sňal slúchadlá. Oznamoval mi, že začiatok zápasu sa odkladá pre dážď, ale nebude to trvať dlhšie ako 15 minút, aspoň tak sme si to vtedy vysvetlili. Nezaskočil ma. Na túto eventualitu som sa pripravil vopred. Dážď by mal na Federera rovnaké účinky ako na mňa. Predovšetkým sa neslobodno nechať vyvieš z miery. Sadol som si a skontroloval rakety, pocítil som har-

móniu, duševnú rovnováhu. Vytiahol som si ponožky, skontroloval, či sú na obidvoch lýtkach v rovnakej výške. Toni sa ku mne nahol. „Nieže zmeníš stratégiu. Rob to, čo máš.“ Počúval som ho iba na pol ucha. Najlepšie viem, čo mám v takých chvíľach robiť. Uistil som sa, že som poriadne sústredený. Aj moja odolnosť bola na výške. Odolnosť je dosť silné slovo. Skôr ide o schopnosť psychiky, aby sa človek nikdy nezastavil a vyrovnal sa s každou prekážkou, ktorá sa mu postaví do cesty, nedal sa vyviesť z miery, či hrá dobre, alebo horšie – strieda úžasné údery so slabšími. Nič ťa nemôže odradiť, aby si pevne kráčal za svojím cieľom. Musím sa sústrediť, žiadne rozptýlenie, robiť v každom okamihu to, čo treba. Ak si poviem, že pošlem loptičku do Federerovho bekhendu dvadsaťkrát, presne to tak aj urobím, ani o jeden úder menej. Ak musím, vydržím trpezlivo čakať, aj keď sa výmena pretiahne na desať, dvanásť alebo pätnásť úderov, len aby som vystriehol správny okamih na víťazný úder. Sú chvíle, keď máte nádej udrieť do víťaznej loptičky, ale tušíte, že tá nádej je iba 70-percentná. Radšej si teda počkáte, vymeníte ďalšie údery, aby sa vaša šanca zvýšila aspoň na 85 percent. Takže buďte pripravený, trpezlivý a nikdy nekonajte unáhlene.

Ak sa proti Federerovi odhodlám ísť na sieť a zaútočiť, viem, že mu loptičku musím poslať do bekhendu, a už vôbec nie do náprahu jeho najsilnejšieho úderu. Strata koncentrácie znamená, že vyrazím do útoku a trafím loptičku do súperovho forhendu alebo že následkom návalu krvi do hlavy sa mi nepodarí podanie nasmerovať do Federerovho bekhendu – vždy do bekhendu. Viem, že sa o víťazný úder nesmiem snažiť priskoro. Byť koncentrovaný znamená robiť to, čo viete, že máte robiť, nikdy nemeniť stratégiu svojej hry. Pravda, s výnimkou situácie, ak sa podmienky výmeny alebo hry nezmenia natoľko, že vás prekvapia. To znamená byť disciplinovaný, udržať sa na uzde, aj keď existuje pokušenie dokázať niečo výnimočné. Odo-

lávať takému pokušeniu znamená udržať si netrpezlivosť a frustráciu od tela.

Aj keď sa zrazu zdá, že sa naskytá šanca vyvinúť väčší tlak a možnosť prevziať iniciatívu do vlastných rúk, stále mier do bekhendu, pretože v dlhodobejšom časovom horizonte, v priebehu celej hry, je to najrozumnejšie a najlepšie. Taký je plán. Nie je komplikovaný. Nedá sa to nazvať ani taktika, je to proste veľmi jednoduché. Ja zahrám úder, ktorý je ľahší pre mňa, a on musí zahrať úder, ktorý je preňho ťažší – to znamená, môj ľavácky forhend proti jeho pravákemu bekhendu. Je len otázkou času, kto dlhšie vydrží. To najdôležitejšie v súboji s Federerom je neustále vyvíjať tlak na jeho bekhend, aby musel triať loptičku, keď je vo svojom odskoku ešte vysoko, s raketou až pri krku, a tak ho dostať pod tlak, zlomiť ho. Takto postupne načínať jeho slabiny a morálku. Znechutiť ho, dostať ho takmer až do stavu beznádejnosti. Ak sa, pravda, dá. A keď kontruje späť kvalitnými údermi, čo on určite dokáže, nebudete na koni po celý čas, to ani náhodou. Preto sa musíte usilovať vrátiť každý možný víťazný úder poriadne späť, aby pocítil, že v snahe o víťaznú loptičku musí urobiť aj dva, tri či štyri pokusy, aby získal svoj fiftín.

To bolo jediné, na čo som myslel, ak sa vôbec dá povedať, že som premýšľal, keď som tam posedával a hral sa so svojimi raketami, ponožkami, obväzmi na prstoch, s hudbou zaneprázdňujúcou moju myseľ, čakajúc, kým prestane pršať. Až kým nevstúpil do šatne empajrový rozhodca v športovom saku a neoznámil nám, že už je čas. Vyskočil som, pokrútil ramenami, uvoľnil krčné svalstvo z jednej strany na druhú a urobil zopár šprintov po šatni.

Nastala chvíľa, keď som odovzdal svoj tenisový vak zriadencovi dvorca, aby mi ho odniesol k môjmu kreslu. Vo finálový deň je to nevyhnutná súčasť wimbledonského protokolu. Nikde inde také zvyky nepestujú. Nemám to rád. Lebo môj pravidelný a rutinný ri-

tuál sa nabúrava. Zbavil som sa vaku, ale jednu raketu som si vzal do rúk. Zo šatní cez koridor s fotografiami bývalých víťazov a vzácnymi trofejami v sklenených vitrínkach som vychádzal ako prvý, pevne stískajúc raketu. Zopár schodov dolu, potom doľava, a hor sa von do chladného anglického júlového dňa a na čarovnú zeleň Centre Courtu.

Sadol som si, vyzliekol bielu teplákovú bundu a trochu sa napil vody z fľaše. Potom som si logol z druhej fľaše. Túto postupnosť opakujem zakaždým ešte predtým, než sa začne hrať, ako aj počas každej prestávky medzi jednotlivými hrami v sete až do konca zápasu. Glg z jednej fľaše a potom z druhej. A potom si položím obe fľaše k nohám pred kreslo, po svojej ľavici, jednu tesne vedľa druhej, diagonálne smerujúce na dvorec. Niektorí tomu hovoria povera, ale nie je to tak. Ak by to bola povera, prečo by som to isté robil znovu a znovu bez ohľadu na to, či vyhrám alebo prehrám? Je to spôsob, akým sa dostávam do hry, poupratujem si okolie, aby sa zhodovalo s poriadkom, aký nosím v hlave.

Federer aj hlavný rozhodca stáli pri sieti blízko empajrovej veže a čakali na hod mincou. Niekoľko výskokov a postavil som sa na druhú stranu siete oproti Rogerovi, pohybom som predvádzal beh na mieste, poskakoval som hore-dolu plný energie. Roger len flegmaticky postával, ako vždy oveľa pokojnejší než ja, teda aspoň čo sa z letného pohľadu naňho dá vyčítať.

Posledná časť rituálu, rovnako dôležitá ako všetky predchádzajúce, bolo obzrieť sa vôkol a oskenovať si obvod štadióna, nájsť v zhľuku divákov nachádzajúcich sa na Centre Courte členov svojej rodiny a presne si zapamätať ich súradnice. Na druhej strane dvorca po mojej ľavici otec, mama a strýko Toni; a diagonále od nich, za mojím pravým plecom, sestra, traja z mojich starých rodičov, krstný otec a krstná matka, ktorí sú mi zároveň aj strýkom a tetou, a ešte

jeden strýko. Nenechám sa nimi počas hry vyrušiť – tak ako sa počas zápasu nikdy ani neusmejem –, ale to, že sú tu, že ako vždy stoja pri mne, mi dodáva pokoj, od ktorého závisí aj môj športový úspech. Keď hrám, vytvorím si okolo seba stenu, pričom moja rodina je lepidlom, ktoré drží pomyselný múr pohromade.

Takisto som očami hľadal na tribúne aj členov svojho tímu, profesionálov, ktorých zamestnávam. Hned vedľa rodičov a Toniho sedel môj agent Carlos Costa, tlačový hovorca Benito Pérez Barbadillo, Jordi Robert, ktorého prezývam Tuts a je mojím kontaktným človekom v Nike, a Titín, ktorý ma z intímnej stránky pozná najviac a je mi ako vlastný brat. Niekde v hĺbke svojej mysle som videl starého otca z otcovej strany a priateľku Mariú Franciscu, ako sa pozerajú na zápas v televízii doma v Manacore, aj ďalších dvoch ľudí z tímu, ktorí chýbali, samozrejme, nie preto, že by mali menšie zásluhy na mojom úspechu – Francis Roig, moja trénerská dvojka, taký múdry tréner ako Toni, len o niečo väčší pohodák, a môj chytrý, tvrdý kondičný tréner Joan Forcades, ktorý podobne ako Titín slúži rovnako mojej mysli, ako aj telu.

Moja najbližšia rodina, vzdialenejšia rodina a môj tím profesionálov (z ktorých takmer všetci sú prakticky moja rodina), všetci stoja v troch sústredených kruhoch okolo mňa. Nielenže ma ochraňujú od nebezpečne vyrušujúcej trmy-vrmy, ktorá prichádza s peniazmi a slávou, ale spolu utvárajú láskavé a dôveryhodné prostredie, ktoré potrebujem na rozvíjanie svojho talentu. Každý jeden člen skupiny dopĺňa toho ďalšieho; každý hrá úlohu v procese odstraňovania mojich nedostatkov a vyburcovania mojich silných stránok. Bez nich si nemôžem predstaviť svoje šťastie a úspech.

Roger vyhral žreb. Vybral si podanie. Neprekážalo mi to. Mám rád, keď súper začne podávať ako prvý. Ak je moja hlava dostatočne silná a jemu, naopak, hrajú nervy, viem, že získavam celkom prija-

teľnú šancu preraziť jeho podanie hneď v úvode. Poznám sa veľmi dobre: darí sa mi najmä vtedy, keď sa dostanem pod tlak. Nevzdávam sa, naopak, naberám na sile. Čím bližšie som pri priepasti, o to lepšie sa cítim. Samozrejme, že aj so mnou niekedy lomcuje nervozita, ale adrenalín i krv mi v tele pumpujú tak prudko, že to cítim od hlavy až po päty. Je to extrémny stav fyzickej pripravenosti, avšak ovládateľný. Mám to pod kontrolou. Adrenalín poráža nervy. Nohy sa nepoddávajú. Sú mocné, pripravené pobeťovať aj celý deň. Bol som nabitý a dostatočne uzavretý vo svojom svete tenisového samotára, ale pritom som sa nikdy necítil taký čulý.

Zaujali sme postavenie na základnej čiare a začali sme sa rozohrávať. Zase tie ozveny ticha: bum bum, bum bum. Postrehol som, a všimol som si to nie po prvý raz, ako plynule a ľahko robí Roger pohyby, ako skvele je pripravený. Ja som predovšetkým bojovník. Skôr defenzívny, obetavý hráč, ktorý sa vzchopí a siaha až na dno svojich síl. Viem, je to môj imidž. Až príliš často sa pozerám na seba na videu. A je to aj ozajstný obraz toho, ako som sa vyvíjal a hrával počas celej svojej kariéry – najmä však vtedy, keď proti mne stál Federer. Rád by som podotkol, že tentoraz ma pohoda neopúšťala. Bolo zrejmé, že príprava sa vydarila. Emócie, ktoré by ma napádali a prerástli mi cez hlavu, keby som neprešiel celým tým rituálom zbavovania sa strachu z tribún na Centre Courte, boli jednoducho preč, kontroloval som ich a takmer úplne zažehnal. Stena, ktorú som okolo seba postavil, čnela poriadne vysoko. Dosiahol som správnu rovnováhu medzi napätím a kontrolou, medzi nervami a presvedčením, že môžem zvíťaziť. A loptičky, ktorými sme ukončili zahrievaciu fázu, skôr než sa začal ozajstný súboj, som udieral tvrdo a nekompromisne: halfvoleje, voleje, smeče aj podania. Vrátil som sa späť na kreslo, zakryl som si uterákom plecia a tvár a glgol som si z každej fľaše trochu vody. Tesne predtým než sa začalo hrať,

som si útržkovite spomenul na atmosféru minuloročného finále. Naposledy som si vsugeroval, že som pripravený prekonať akékoľvek problémy, ktoré mi skrížia cestu. Lebo vyhrať takýto zápas bolo vždy mojím životným snom a nikdy som nebol bližšie k tomu, aby som ho realizoval. Navyše ďalšia šanca už v budúcnosti nemusí prísť. Všeličo ma môže sklamať. Kolená, chodidlá, môj bekhend alebo podanie, ale hlava to celkom určite nebude. Mohol by som mať menšie obavy, lebo v istom okamihu by ma mohli nervy dostať do stavu úzkosti, ale v dlhodobom horizonte ma tentoraz hlava nechá v štiche.